

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 27 sierpnia 2013 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi w sprawie o sygnaturze III Ns 646/11 ustalił, iż w skład majątku wspólnego byłych małżonków J. G. i M. G. (1) wchodzi odrębna własność lokalu mieszkalnego numer (...) położonego w Ł. przy ul. (...), dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi XVI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW Nr (...) - o wartości 108 000,0 zł. Ponadto, w punkcie 2 ustalił iż udział w majątku wspólnym J. G. wynosi 70 %, zaś M. G. (1) 30 %. Sąd Rejonowy w punkcie 3 postanowienia dokonał podziału w/w majątku wspólnego w ten sposób, że przyznał na wyłączną własność J. G. odrębną własność w/w lokalu mieszkalnego bez spłat na rzecz M. G. (1). W punktach 4 i 5 Sąd ustalił, iż strony ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie i postanowił nie obciążać ich nieuiszczonymi kosztami sądowymi.

(postanowienie k. 286)

Apelację od powyższego postanowienia złożył M. G. (1), zaskarżając je na podstawie art. 367 § 1 k.p.c. i art. 369 § 1 k.p.c. w zakresie punktu 3. Uczestnik w/w orzeczeniu zarzucił naruszenie:

- art. 691 k.c. w brzmieniu obowiązującym od zmiany z dnia 1 lipca 1976 roku poprzez jego błędne zastosowanie i art. 33 k.r.o. poprzez jego błędne zastosowanie w sytuacji, gdy w przedmiotowej sprawie zastosowanie miał jedynie art. 7 ustawy z dnia 1994 roku o najmie lokali i dodatkach mieszkaniowych;
- art. 32 pkt. 2 k.r.o. poprzez jego niezastosowanie do premii gwarancyjnej i przyjęcie, że stanowiła ona majątek odrębny wnioskodawczyni w sytuacji, gdy je to majątek dorobkowy.

W następstwie tak sformułowanych zarzutów skarżący wniósł o zmianę postanowienia poprzez dokonanie podziału majątku wspólnego opisanego w punkcie 1 zaskarżonego postanowienia poprzez przyznanie na wyłączną własność wnioskodawczyni odrębnej własności lokalu opisanego w punkcie 1 postanowienia, z obowiązkiem spłaty na rzecz uczestnika w kwocie 22 354,68 zł w terminie 30 dni od daty uprawomocnienia się postanowienia, z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowi płatności.

(apelacja k. 313-316)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się zasadna i jako taka skutkowałą zmianą zaskarżonego postanowienia.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż Sąd Okręgowy podziela poczynione przez Sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne, a w konsekwencji przyjmuje za swoje. Znajdują bowiem one potwierdzenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym, ocenionym prawidłowo pod względem reguł logiki oraz zasad doświadczenia życiowego. Jednakże już na przedpolu dalszych rozważań godzi się stwierdzić, iż Sąd meriti dokonał częściowo niewłaściwej oceny jurydycznej ustalonych przez siebie okoliczności faktycznych.

Przechodząc do analizy zarzutów apelacyjnych warto zauważyć, iż swej istocie sprowadzają się one do zakwestionowania przez skarżącego rozstrzygnięcia Sądu pierwszej instancji w zakresie braku zasądzenia od J. G. na rzecz M. G. (1) spłaty związanej z przyznaniem wnioskodawczyni odrębnej własności lokalu mieszkalnego numer (...) położonego w Ł. przy ul. (...), dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi XVI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW Nr (...).

Za zasadny uznać należy pierwszy z zarzutów apelacyjnych, tj. naruszenie przez Sąd meriti art. 691 k.c. w brzmieniu obowiązującym od zmiany z dnia 1 lipca 1976 roku poprzez jego błędne zastosowanie i art. 33 k.r.o. poprzez jego błędne zastosowanie w sytuacji, gdy w przedmiotowej sprawie zastosowanie miał jedynie nieobowiązujący już art. 7

ustawy z dnia 1994 roku o najmie lokali i dodatkach mieszkaniowych. Zgodnie z ostatnim z powołanych przepisów, małżonkowie wspólnie zajmujący lokal byli z mocy prawa najemcami tego lokalu, chociażby umowa najmu została zawarta tylko przez jednego z nich. Na gruncie przedmiotowej sprawy oznacza to, że M. G. (1) stał się najemcą lokalu z mocy prawa (*lac. ipso iure*), gdyż wspólnie zamieszkiwał ze swoją byłą małżonką. W konsekwencji - jak słusznie podnosi apelujący - brak jest jakichkolwiek podstaw, aby uznać, iż wartość prawa najmu stanowi majątek osobisty wnioskodawcy.

Przechodząc do analizy drugiego zarzutu apelacyjnego stwierdzić należy, iż Sąd Odwoławczy w pełni podziela stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 1997 roku (III CKU 10/97, OSNC 1997/9/132), zgodnie z którym pożytki inkorporowanego książeccze prawa, przypadające w okresie trwania wspólności majątkowej małżonków, a stanowiące dochody z majątku odrębnego jednego z nich wchodzi w skład ustawowej wspólności majątkowej małżonków (art. 32 § 2 pkt 2 k.r.o.). W uzasadnieniu powołanego orzeczenia przekonująco wyjaśniono, iż takie rozumienie "dochodu" z majątku odrębnego zgodne jest ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem praw płynących z książeccze mieszkaniowej, w tym przypadku - prawa do uzyskania premii gwarancyjnej, którego realizacja ma służyć zwiększeniu środków, jakie małżonkowie przeznaczają na zaspokojenie wspólnych potrzeb mieszkaniowych.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy podkreślić należy, iż majątek osobisty J. G. stanowił jedynie wpłacony przez nią wkład na książeccze mieszkaniową w wysokości 95700 st. zł. Natomiast zarówno odsetki w łącznej wysokości 1411900 st. zł, jak i premia gwarancyjna w wysokości 70901600 st. zł jako pożytki prawa (dochód z majątku osobistego) wchodziły w skład majątku wspólnego byłych małżonków. Tym samym uznać należy, iż zakup przedmiotowego lokalu mieszkalnego sfinansowany został w 0,13 % z środków pieniężnych stanowiących własność wnioskodawczyni oraz w 99,87 % z środków pieniężnych objętych wspólnością ustawową.

W konsekwencji, wysokość należnej M. G. (1) spłaty wyliczona została w sposób następujący: 108 000 zł (wartość lokalu mieszkalnego na dzień orzekania) - 140,40 zł (0,13 % z 108 000 zł) - 20 090,64 zł (wartość nakładów wnioskodawczyni na majątek wspólny wyliczona w oparciu o opinię biegłego) = 87 768,96 zł. Następnie otrzymaną kwotę pomnożyć należy przez 30 % (wysokość udziału uczestnika w majątku wspólnym), co daje wynik 26 330,68 zł. Jednakże z uwagi na ogólną zasadę procedury cywilnej polegającą na zakazie orzekania przez Sąd ponad żądanie strony (art. 321 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.) oraz treść art. 378 § k.p.c. zasądzeniu przez Sąd Odwoławczy podlegała wskazana we wniosku apelacyjnym kwota 22 354,68 zł.

Zgodnie z art. 212 § 3 k.c. - stosowanym w sprawach o podział majątku wspólnego na podstawie odesłania z art. 567 § 3 k.p.c. i art. 46 k.r.o. w zw. z art. 688 k.p.c., jeżeli ustalone zostały dopłaty lub spłaty, Sąd oznaczy termin i sposób ich uiszczenia, wysokość i termin uiszczenia odsetek, a w razie potrzeby także sposób ich zabezpieczenia. W razie rozłożenia dopłat i spłat na raty terminy ich uiszczenia nie mogą łącznie przekraczać lat dziesięciu. W wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie sąd na wniosek dłużnika może odroczyć termin zapłaty rat już wymagalnych. Na gruncie przedmiotowej sprawy Sąd postanowił rozłożyć zasądzone świadczenie na 10 rocznych rat - pierwsze dziewięć w wysokości 2200 zł każda oraz dziesiąta w wysokości 2 554,68 zł - oznaczając termin ich płatności na dzień 31 grudnia, począwszy od roku 2014, wraz z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat. Rozstrzygnięcie to uwzględnia z jednej strony interes uczestnika (zapewniając mu uzyskanie należnych środków finansowych w z góry określonym okresie, każda rata w wymiernej wysokości ekonomicznej), z drugiej zaś bierze pod uwagę interes wnioskodawczyni (umożliwiając terminowe wykonanie nałożonego na nią zobowiązania). W tym kontekście warto zauważyć, iż w polu widzenia Sądu pozostawała wysokość miesięcznych dochodów uzyskiwanych przez J. G. oraz ciężące na niej zobowiązania finansowe. Nie bez znaczenia okazał się również wiek wnioskodawczyni oraz fakt, iż prowadzi ona gospodarstwo domowe samodzielnie.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie ogólnej reguły rządzącej postępowaniem nieprocesowym, zgodnie z którą każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie (art. 520 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.). Na gruncie przedmiotowej sprawy Sąd Odwoławczy nie znalazł podstaw do odstąpienia od w/w zasady. W szczególności podkreślić należy, iż w sprawach o podział majątku wspólnego

nie występuje sprzeczność interesów, o której mowa w art. 520 § 2 i 3 k.p.c., niezależnie od stanowiska stron i zgłaszanych przez nie twierdzeń i wniosków w przedmiocie składu, wartości i sposobu podziału majątku wspólnego. W postępowaniu tym strony są także w równym stopniu zainteresowane rozstrzygnięciem i ich interesy są wspólne o tyle, że celem postępowania jest wyjście ze wspólności majątkowej i uregulowanie wzajemnych stosunków majątkowych (postanowienie SN z dnia 23 października 2013 roku, IV CZ 74/13, opubl. Lex). Wniesienie apelacji od orzeczenia sądu pierwszej instancji o podziale majątku wspólnego przez uczestnika, który kwestionuje sposób podziału, nie stwarza sprzeczności jego interesów z interesem innego uczestnika akceptującego ten podział oraz niewnoszącego apelacji oraz nie uzasadnia obciążenia skarżącego kosztami postępowania apelacyjnego (postanowienie SN z dnia 19 listopada 2010 roku, III CZ 46/10, opubl. Lex).

Jednocześnie – z uwagi na okoliczności, które legły u podstaw zwolnienia J. G. i M. G. (2) od kosztów sądowych w całości postanowieniem z dnia 31 lipca 2012 roku oraz szczególny rodzaj niniejszego postępowania - Sąd Okręgowy postanowił na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 90 poz. 594 tekst jednolity z późn. zm.) nie obciążać uczestników postępowania kosztami sądowymi dotychczas nieuiszczonymi.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.